

Tematické okruhy k profilové maturitní zkoušce z PSYCHOLOGIE

1

Psychologie jako věda

(Definice, cíle psychologie, historie vývoje psychologie jako samostatné vědní disciplíny, hlavní představitelé, využití psychologie v dalších oborech, význam psychologie, psychologické disciplíny: základní, speciální, aplikované).

2

Čítí a vnímání

(Definice, počitek, počitkový práh, základní druhy počitků: zrakové, sluchové, čichové, chuťové, vnímání tepla, tlaku, polohy, pohybu, bolesti).

(Rozbor procesu vnímání, vlastnosti vnímání, druhy vnímání, individuální rozdíly mezi vnímáním, pseudoiluze, poruchy vnímání).

3

Cítí, volní jednání a volní procesy

(Cítí: definice, základní druhy citů, význam citů, citové poruchy z hlediska intenzity a trvání, patická nálada, poruchy citů z hlediska obsahu: averze, různé typy fobií).

(Definice vůle, fáze volního jednání, činitelé ovlivňující rozhodování: boj motivů, deformace v rozhodování, činitelé volního jednání, poruchy vůle).

4

Pozornost, paměť

(Definice, vlastnosti, druhy, význam pozornosti pro práci, činitelé negativně ovlivňující kvalitu pozornosti, soustředěnost, nesoustředěnost). Fáze paměti, druhy a typy paměti, poruchy).

5

Představy a fantazie

(Představa: definice, fantazijní a pamětná představa, asociační zákony, typy představivosti, fantazijní představy, věkové zvláštnosti, význam kreativity, bdělé snění, sny ve spánku).

6

Myšlení a řeč

(Definice myšlení, myšlenkové operace, formy, myšlení a řešení problémů, druhy myšlení, poruchy myšlení. Řeč: druhy, poruchy).

7

Osobnost, struktura osobnosti. temperament

(Vlastnosti osobnosti, psychická struktura osobnosti: základní kategorie vlastností, utváření osobnosti. Různá pojetí osobnosti: experimentální psychologie, behaviorismus, psychoanalýza, analytická psychologie, humanistická psychologie).

Temperament: různé teorie: Hippokrates, Pavlovská typologie, Eysenckův osobnostní dotazník: introverze -extroverze, labilita-stabilita, další typologie: typ umělecký, myslitelský, typologie dle Kretschmera: pyknik, astenik, atletik).

8

Aktivačně – motivační, seberegulační vlastnosti osobnosti

(Potřeby, pudy, zájmy, záliby, sklony, motivace, aspirace, cíle, životní plány). (Sebeuvědomování, sebepoznání, stádia sebepoznání a sebehodnocení, typy sebehodnocení, sebekoncepce, sebevýchova, svědomí, sebekritika, volní vlastnosti,

9

Vztahově - postojevé vlastnosti, výkonové vlastnosti osobnosti

(Definice pojmů: charakter, postoje, ideály. Definice pojmů: schopnosti, vlohy, inteligence, tvořivost).

10

Náročné životní situace

(Vysvětlení pojmů: agrese, únik, aktivní a pasivní přizpůsobovací reakce, frustrace, deprivace, stres, trauma.)

11

Předmět sociální psychologie. Osobnost jako sociální bytost

(Sociální psychologie, její úkoly a vztah k sociologii, základní terminologie: sociální interakce, socializace a její průběh, sociální percepce a chyby v percepci sebe i druhých, sociální učení, osobní image a její utváření).

12

Sociální komunikace

(Definice komunikace, komunikační formy, komunikační fáze, komunikační symboly, metakomunikační faktory, verbální komunikace: složky verbálního projevu: řeč, hlas, podmínky efektivní komunikace).

(Řeč těla: proxemika, posturologie, kinetika, haptika, mimika, gesta, pohledy, úprava zevnějšku, teorie osobních zón).

13

Sociální skupiny, vztahy ve skupině

(Vymezení pojmu, klasifikace: druhy sociálních skupin, pozice jednotlivce ve skupině, sociální status, společenská role).

(Vůdcovství: vůdce a jeho funkce, styly vedení, skupinové normy a ideály, zjišťování sociálních vztahů ve skupině, soudržnost ve skupinách, sociální mobilita).

14

Konfliktní sociální situace

(Definice, druhy konfliktů, zdroje konfliktů, řešení konfliktu: zásady správného vedení diskuzí, prevence konfliktů, asertivita, mediace.)

15

Vývojová psychologie

(Význam vývojové psychologie pro práci učitele a vychovatele, vymezení předmětu, zákonitosti vývoje, činitelé vývoje, periodizace lidského věku).

16

Období prenatální, novorozenecké a kojenecké

(Charakteristika, fáze prenatálního období, teratogenní vlivy, perinatální období, bezbolestný porod, psychomotorický vývoj novorozence, nepodmíněné reflexy, smyslové vnímání, socializace, význam matky).

(Charakteristika kojeneckého období, psychomotorický vývoj kojence, rozvoj řeči, spánek, socializace a výchova kojence).

17

Batoletí, předškolní věk

(Vývoj motorických dovedností, rozvoj poznávacích procesů, rozvoj řeči, rozvoj osobnosti, socializace, nácvik soběstačnosti).

(Vývoj poznávacích procesů, charakteristika myšlení, chápání prostoru, času a počtu, rozvoj identity, socializace, význam rodiny pro předškolní dítě).

18

Problematika školní zralosti, mladší školní věk

(Kritéria školní zralosti, diagnostika, příčiny odkladů školní docházky, diagnostická činnost učitelky MŠ, individuální péče o děti s odkladem školní docházky).

(Rozvoj poznávacích procesů dítěte mladšího školního věku, socializace, role školáka, vliv rodiny, sourozenců).

19

Střední a starší školní věk (puberta: tělesná proměna a její subjektivní význam, rozvoj poznávacích procesů, změny v potřebách, egocentrismus, vývoj sociálních vztahů).

20

Adolescence a dospělost

(Důležité proměny adolescence, vývoj identity, existenciální motivy, komunikace, osobní zralost). Členění dospělosti, charakteristika, mužská a ženská role, profesní role, partnerství, manželství, rodičovství, období bilancování).

21

Stárnutí a stáří, problematika umírání a smrti

(Tělesné a psychické změny ve stáří, změny postojů, odchod do důchodu, vztah k dětem a vnukům, změna způsobu života, thanatologie, důstojná smrt, euthanasie a její formy, potřeby a emoce umírajících, zármutek a žal pozůstalých).

22

Pedagogická psychologie a její úkoly

(Charakteristika, úkoly, vztah pedagogické psychologie k jiným disciplínám, výchova, výchovný proces, výchovná opatření, chybné styly výchovy, psychologické problémy výchovy, vyučování: vyučovací proces, psychologie vyučování).

23

Poznávání osobnosti dítěte

(Požadavky na základní metody, pozorování, rozhovor, dotazník, životopis, experiment, testové metody, analýza školního vysvědčení, sociometrie, vývoj dětské kresby, dětská kresba jako nástroj poznání dítěte).

24

Disharmonický vývoj osobnosti, problémoví žáci

(Poruchy osobnosti: paranoidní, schizoidní, asociální, emočně nestabilní, histrionská, narcistická, obsedantně kompulsivní, pasivně-agresivní, úzkostná a závislá porucha osobnosti. Zvýšená psychická tenze: druhy neuróz, psychastenie. Infantilismus, nezpůsobivé a nezralé děti pro školní docházku, sociálně zanedbané děti).

25

Učení a specifické vývojové poruchy učení

Vysvětlení základních pojmů, učení, fáze a metody učení, činitelé ovlivňující průběh a výsledky učení, typy a druhy učení, výsledky učení. Poruchy učení: charakteristické projevy, dyslexie, dysortografie, dysgrafie, dyskalkulie, dyspraxie, nápravné metody poruchy učení.